

HOEKSCHE WAARD ACTIEF RAPPORTAGE CLUBSCAN 2021

HW
CLUBSCAN
2021

HOEKSCHE WAARDSE CLUBSCAN

EEN ONDERZOEK NAAR
VERENIGINGEN EN STICHTINGEN

DE VITALITEIT VAN ORGANISATIES
IN KAART BRENGEN

VERENIGINGSONDERSTEUNING EN
ADVIES TOEPASSEN OP
INDIVIDUELE BEHOEFTE

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Methode	4
Clubscan in vogelvlucht	5
Thema Leden	6
Thema Organisatie	12
Thema Vrijwilligers	15
Thema Sportcultuur	17
Thema Financiën	20
Gevolgen van de coronacrisis	22
Discussie en verbeteringen	26
Partners	27
Nawoord	28
Bronnenlijst	29

INLEIDING

Voor u ligt de rapportage HWClubscan van 2021.

Dit verenigingsonderzoek genaamd de 'HW Clubscan' is uitgevoerd door Hoeksche Waard Actief in opdracht van de gemeente Hoeksche Waard en met ondersteuning van de Sportraad Hoeksche Waard.

Het primaire doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de huidige stand van zaken bij sportverenigingen in de Hoeksche Waard. Op basis van de individuele resultaten gaat Hoeksche Waard Actief directe adviesgesprekken aan om hierbij de bevindingen en verbeterpunten op maat te bespreken. Ook geeft het een beeld van de succesfactoren bij verenigingen en kan dit als inspiratie dienen bij eventuele andere verenigingen. Daarnaast dient dit onderzoek ter kennisdeling voor verenigingen én als input voor het lokale sportbeleid.

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode van februari 2021 tot en met april 2021. Dit is tevens de periode waarin het onderzoek open stond voor respons.

De doelgroep betreft enkel niet-commerciële organisaties, zoals verenigingen en stichtingen. Om de leesbaarheid van deze rapportage te behouden wordt vanaf hier enkel gesproken van verenigingen.

Inhoud van de rapportage

In dit onderzoek is gekeken naar verschillende onderwerpen die te maken hebben met de vitaliteit van een vereniging, namelijk: leden, organisatie, vrijwilligers, financiën en sportcultuur.

Daarnaast bevat het onderzoek een module waarin gevraagd wordt naar de (financiële) gevolgen van de coronacrisis. Dit is een gedeeltelijke herhaling van het onderzoek dat in mei 2020 door gemeente Hoeksche Waard is uitgevoerd. Vanwege de langere duur van de crisis is ervoor gekozen om deze peiling nogmaals uit te voeren en daarmee een meer actueel beeld te schetsen.

Vragen over deze rapportage?

Dan kunt u contact opnemen met Robin Tiberius via robin@hoekschewaardactief.nl

Robin Tiberius
Verenigingsadviseur bij Hoeksche Waard Actief

METHODE

Hoe is dit tot stand gekomen?

Om de vitaliteit en ondersteuningsbehoeften in kaart te brengen is er gebruik gemaakt van een online enquête die verstuurd is naar 127 verenigingen in de Hoeksche Waard. In deze enquête is via stellingen kwantitatieve informatie verzameld, met daarnaast kwalitatieve informatie via een aantal open vragen.

De inhoud van de vragenlijst is gebaseerd op het boek 'Vitale clubs voor Sport en samenleving' van het Mulier instituut (1). Vervolgens is gekeken naar bestaande vragenlijsten van sportbonden en andere sportservices (2)(3)(4). Om kwaliteit te waarborgen is vanuit de Gemeente, de Sportraad en medewerkers van Hoeksche Waard Actief feedback geleverd op de vragenlijst. Invullen kon deels anoniem, doordat men enkel de naam van de vereniging hoefde in te vullen. Uiteindelijke dataverzameling is gedaan met behulp van SurveyMonkey.

Tussen februari 2021 en april 2021 werden verenigingen benaderd via meerdere kanalen. Ten eerste is deze via de nieuwsbrief van de verenigingsondersteuners verstuurd naar alle sportaanbieders. Bij de verenigingen betreft dit veelal de mailadressen van secretaris, voorzitter en penningmeester wat neerkomt op 244 contacten. Verder is gebruik gemaakt van social-media van de betrokken partijen en via persoonlijke contacten van de verenigingsondersteuners.

Dataverwerking en analyse zijn gedaan in Microsoft Excel. Om vertekening van resultaten te voorkomen is in de meeste gevallen ervoor gekozen om absolute aantallen te weergeven, in plaats van percentages. Verder zijn bij bepaalde thema's de bevindingen van verenigingsondersteuners meegenomen. Hierbij gaat het om inzichten die uit gesprekken met verenigingen zijn verkregen.

Om de leesbaarheid van deze rapportage te behouden zijn grafieken en stellingen in simpelere vorm weergegeven.

Alle data is opgeslagen in de Google Drive van Hoeksche Waard Actief zoals omschreven in het [privacyreglement](#).

Vragen over deze rapportage?

Dan kunt u contact opnemen met Robin Tiberius via robin@hoekschewaardactief.nl

DE CLUBSCAN IN VOGELVLUCHT

Hoe "vitaal" zijn de respondenten?

Getoetst aan de thema's **leden**, **organisatie**, **vrijwilligers**, **sportcultuur** en **financiën** wordt de huidige stand van zaken inzichtelijk.

Respondenten

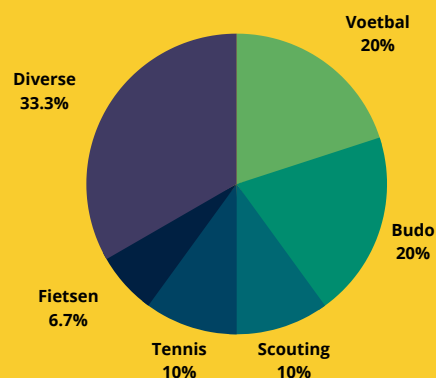

30

15

Verschillende sporttakken

Onderzoekperiode

februari 2021
t/m
april 2021

Vragen

65

1
Extra onderdeel: gevolgen coronacrisis

LEDEN

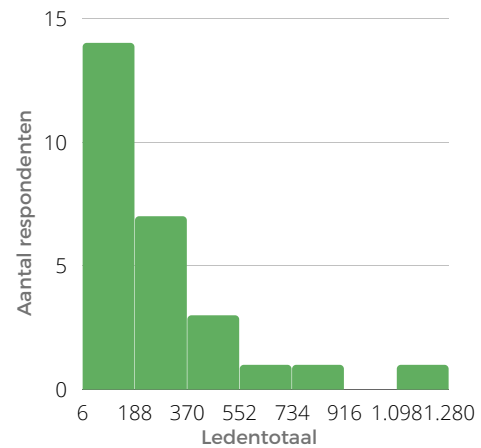
RESPONDENTEN NAAR VERENIGINGSGROOTTE EN GEMIDDELDE LEEFTIJDEN VAN LEDEN

Hoe zijn de respondenten vertegenwoordigd naar ledenaantallen?

Het grootste deel van de respondenten zijn relatief kleine verenigingen. Zo hebben 10 van hen minder dan 100 leden, 6 tussen de 100 en 200, en 5 tussen de 200 en 300.

In de middelgrote categorie komen 4 respondenten voor, waarvan er 3 tussen de 400 en 600 leden hebben en één tussen de 600 en 700 leden.

Eén respondent heeft tussen de 700 en 800 leden, en één respondent zelfs meer dan 1000 leden (Figuur 1).

Figuur 1. Spreiding van totale ledenaantallen

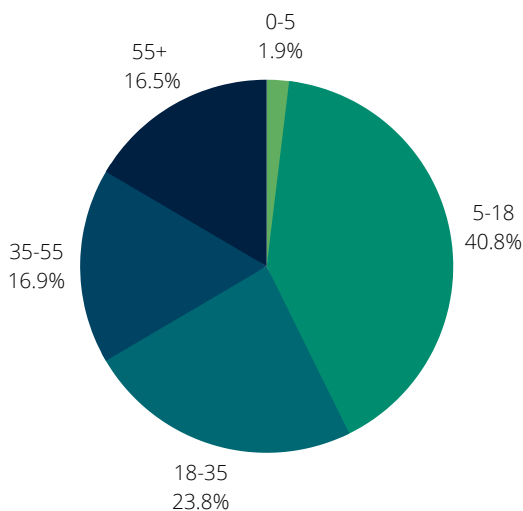
Wat zijn de gemiddelde ledenaantallen per leeftijdscategorie?

Figuur 2 geeft de verdeling van gemiddelde leeftijden bij respondenten weer. Opvallend is dat slechts een heel klein gedeelte leden van 0 - 5 jaar oud heeft. Belangrijk hierbij is dat dit gemiddelde sterk omlaag wordt gehaald door het grote aantal verenigingen dat geen aanbod heeft voor deze doelgroep. De respondenten die hier wel sport voor aanbieden (4), hebben tussen de 20 en 50 leden.

In de andere leeftijdscategorieën gelden gemiddelden van:

- 106 leden van 5 - 18 jaar (min=0, max=500).
- 62 leden van 18 - 35 jaar (min=1, max=350).
- 44 leden van 35 - 55 jaar (min=1, max=189).
- 43 leden van 55+ (min=2, max=261).

Een uitgebreider overzicht van de spreiding van ledenaantallen per categorie is te zien in Figuur 3.

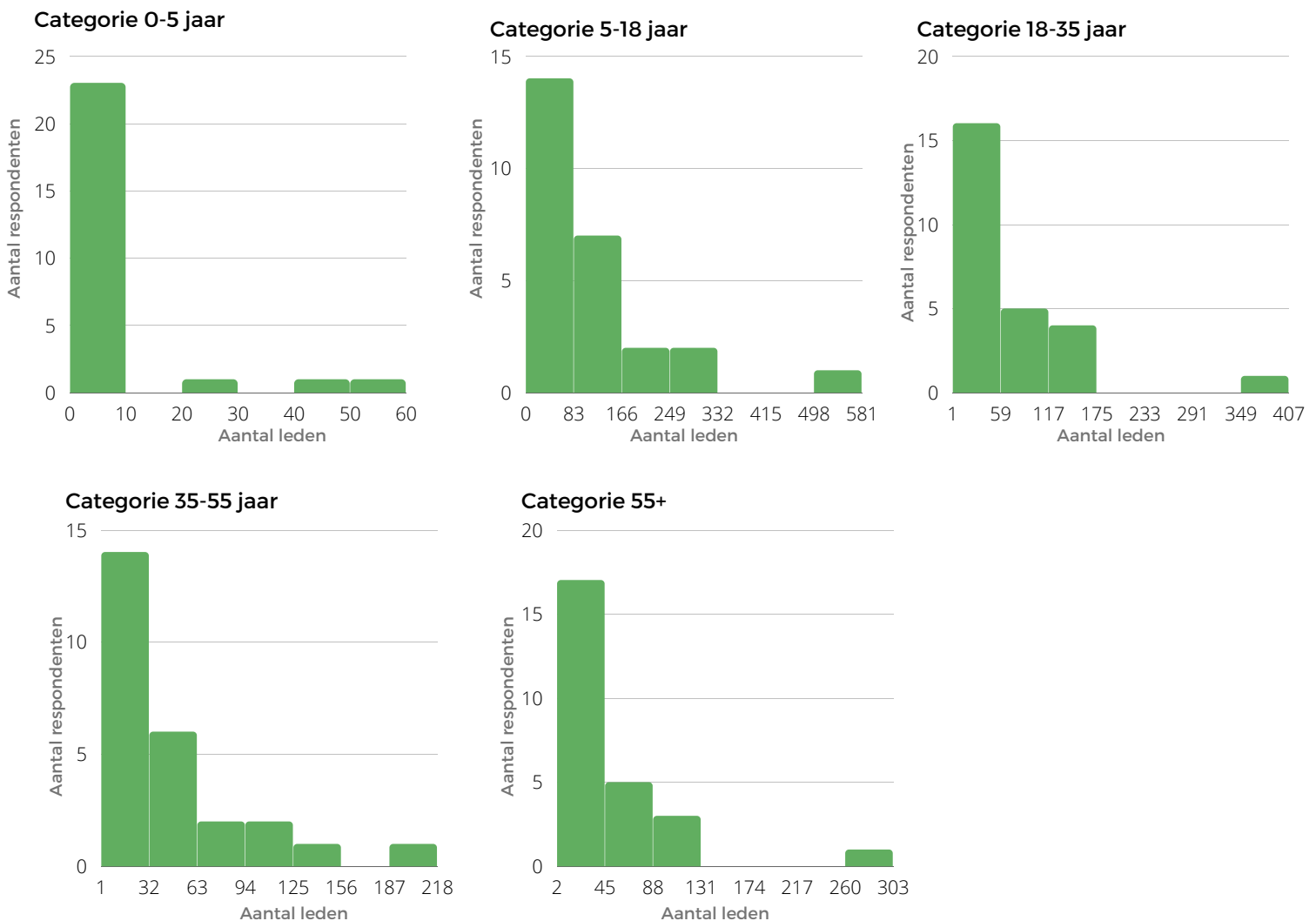
Figuur 2. Gemiddelde verdeling van ledenaantallen per leeftijdscategorie.

THEMA LEDEN

Hoe zijn de respondenten vertegenwoordigd naar ledenaantallen?

Figuur 3 geeft een gedetailleerd beeld van de spreiding van ledenaantallen per leeftijdscategorie. De histogrammen geven op de X-as de ledenaantallen weer, en op de Y-as het aantal respondenten dat binnen die categorie valt.

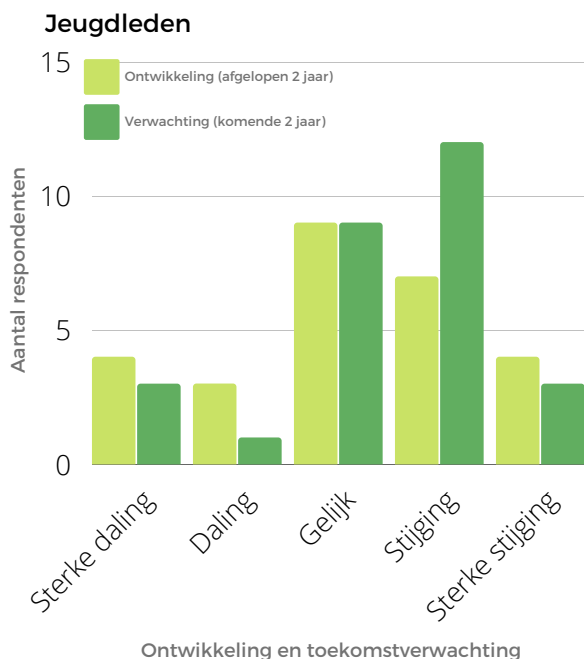
Let bij het interpreteren hiervan goed op de getallen op de Y-assen. Deze zijn relatief en dus zijn de grafieken niet onderling op het oog te vergelijken.

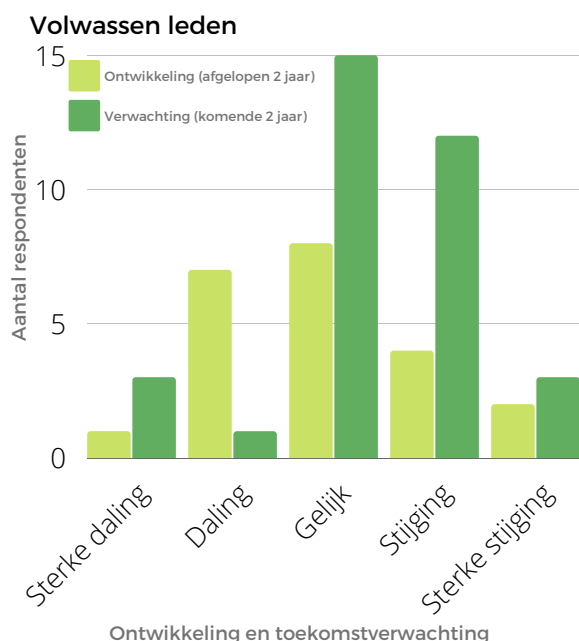
Figuur 3. Spreiding ledenaantallen per leeftijdscategorie

ONTWIKKELINGEN & VERWACHTINGEN

Figuur 4. Ontwikkeling in de afgelopen 2 jaar en verwachting voor de komende 2 jaar voor jeugdledenaantallen.

Figuur 5. Ontwikkeling in de afgelopen 2 jaar en verwachting voor de komende 2 jaar voor volwassen ledenaantallen.

Welke ontwikkeling in ledenaantallen waren er én wat verwachten verenigingen voor de toekomst?

De ontwikkeling van ledenaantallen zegt iets over de vitaliteit van een vereniging:

- Zijn ze in staat om leden te werven en te binden?
- Zijn ze voldoende ingericht om ook in de toekomst positieve ontwikkelingen te verwachten?

In Figuur 4 en Figuur 5 is te zien dat de **ontwikkelingen** van jeugdleden en volwassenen leden redelijk evenredig zijn verdeeld onder respondenten. Het grootste gedeelte is gelijk gebleven in ledenaantallen en met name in jeugdleden zijn de meeste stijgingen geweest.

In het kader van de coronacrisis is het interessant welke **verwachtingen** respondenten hebben over hun ledenaantallen. Opvallend hierbij is dat dit beeld overwegend positief is. Ook hierbij verwacht een groot gedeelte dat dit in de toekomst gelijk zal blijven, maar ook verwacht een groot deel zelfs een stijging in zowel jeugdleden als volwassen leden.

Er zijn verschillende argumenten waarop respondenten deze verwachtingen baseren. De verenigingen die positieve verwachtingen hebben baseren dit o.a. op:

- Landelijke trends.
- Sterk wervingsbeleid en lokale zichtbaarheid.
- Populariteit van een bepaalde sport.
- Verwachting dat men na corona weer zin heeft om te sporten.

De verenigingen die negatieve verwachtingen hebben geven met name aan dat het moeilijk wordt om leden weer actief te krijgen (bijvoorbeeld op de zaterdagochtend) en wijten dit met name aan het uitblijven van nevenactiviteiten en competitie.

VERENIGINGEN AAN HET WOORD

Turnvereniging

"WE HOPEN DOOR
GOED BELEID EEN
STIJGING TE
REALISEREN"

Voetbalclub

"we zijn bezig met
acties om leden
te werven en te
behouden en zien
dat er vrienden
worden
meegenomen bij
trainingen"

"ER IS
ANGST
VOOR
CONTACTS
PORTEN
OPGEBOU
WD
DOOR DE
PANDEMIE"

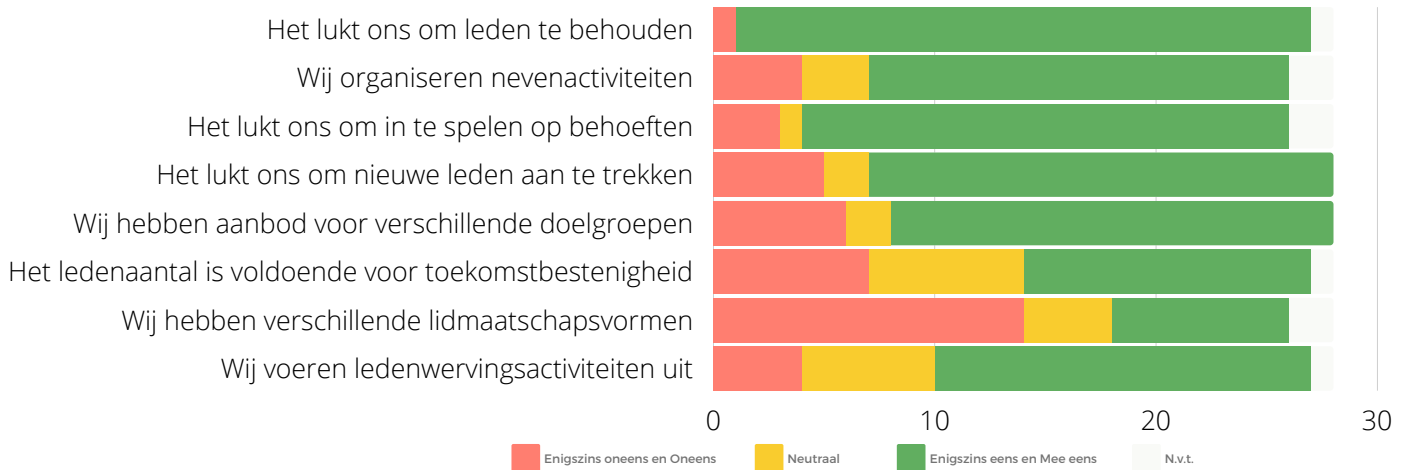
Judoschool

"...IS HET
LASTIG OM
VOOR
JONGEREN
BOVEN DE 12
TEAMINDELING
EN TE KUNNEN
CREEEREN..."

Voetbalclub

VITALITEIT

Figuur 6. Antwoorden op stellingen bij thema Leden.

Bevindingen bij thema Leden

In Figuur 6 is weergegeven welke antwoorden er zijn gegeven op verschillende stellingen die met het thema Leden te maken hebben. Wat hierin direct opvalt is dat 26 respondenten aangeven geen moeite te hebben met het behouden van leden. Ook is te zien dat het aantrekken van nieuwe leden goed lukt (19). 22 respondenten geven hiernaast aan in te kunnen spelen op diverse behoeften van (potentiele) leden.

Een meer zorgelijk beeld wordt weergegeven in de verwachtingen over toekomstbestendigheid. Hierin geven in ieder geval 7 respondenten aan hun ledenaantal niet als voldoende toekomstbestendig te beoordelen. 4 van hen wijten dit aan de coronacrisis. Zij geven bijvoorbeeld aan dat zij in normale omstandigheden elk jaar ledenwervingsactiviteiten organiseerden, waarmee ledenverloop werd gecompenseerd. Dit is het afgelopen jaar niet gelukt. 3 van hen geven wel aan dat zij in de toekomst een stijging van ledenaantallen verwachten.

Meer leden en meer behoud?

Verder valt op dat een groot deel (14) van de respondenten aangeeft niet met verschillende lidmaatschapsvormen te werken. Hier liggen mogelijk nog kansen voor veel verenigingen. Landelijke trends in beweegbehoeften laten bijvoorbeeld zien dat er groeiende vraag is naar flexibele, meer ongebonden vormen van sport en bewegen. Tijdgebrek wordt aangegeven als een van de belangrijkste redenen voor mensen om niet aan een sport te doen [\(5\)](#).

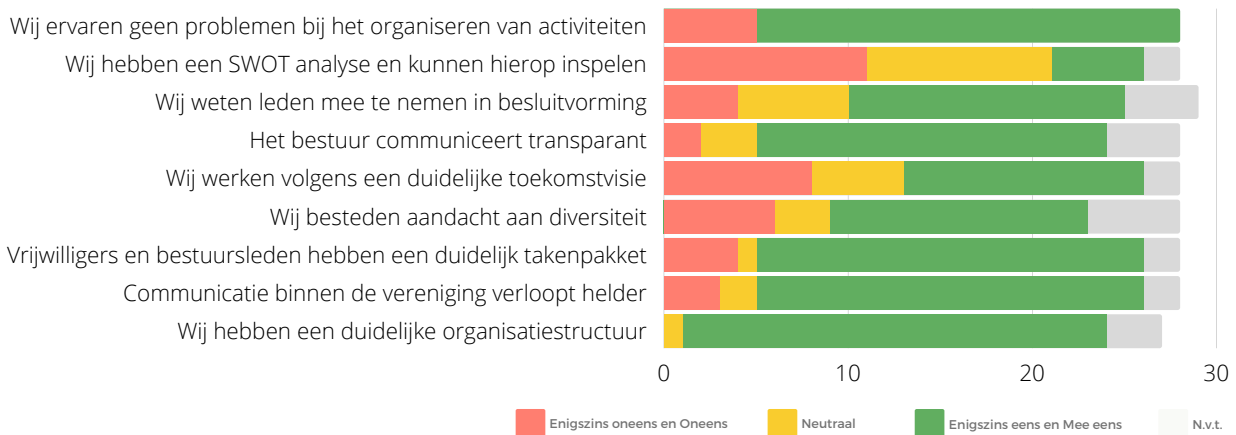
Verenigingen kunnen op deze behoefte inspelen door bijvoorbeeld vaker hun trainingen en activiteiten open te stellen of meer te werken met flexibele lidmaatschappen en strippenkaarten. Ook de samenwerking zoeken met andere (sport)verenigingen en daarmee het aanbod verbreden kan zorgen voor kansen op dit thema.

ORGANISATIE

VITALITEIT

Figuur 7. Antwoorden op stellingen bij thema Organisatie.

Bevindingen bij het thema organisatie

In Figuur 7 valt op dat een groot deel van de verenigingen een aantal zaken goed onder controle heeft, namelijk:

- zij hebben een duidelijke organisatiestructuur, bijvoorbeeld een organogram (24).
- De communicatie is helder (21) en het bestuur transparant (19).
- men werkt met duidelijke takenpakketten of functieomschrijvingen (21).

Ook geven 23 respondenten aan geen problemen te ervaren bij het organiseren van alle hoofdactiviteiten. De verenigingen die hierbij wel aangeven (5) problemen te ervaren hebben ook op de andere aspecten negatief geantwoord. 4 van hen geven bijvoorbeeld ook aan geen duidelijke organisatiestructuur, heldere communicatie, takenpakketten/functieomschrijvingen, enzovoort te hebben.

Verder geven 13 respondenten aan geen duidelijke toekomstvisie of uitgeschreven meerjarenplan te hebben. Of zij hier nog niet aan voldoen, maar er wel mee bezig zijn is niet bekend.

Opvallend hierbij is bijvoorbeeld dat 6 van deze respondenten wel actieve toekomstplannen voor de komende 3 jaar hebben geformuleerd. Slechts 2 vermelden meer "passieve" toekomstplannen ("afhankelijk van de pandemie.", "...accommodatieplannen van de gemeente...").

Daarbij geeft een nog groter deel (11) aan niet duidelijk in kaart te hebben wat hun sterke en zwakte punten zijn en/of niet op kansen en bedreigingen te kunnen inspelen.

Dit beeld wordt bevestigd vanuit gesprekken die de verenigingsondersteuners met verenigingen voeren. Een veelgehoord knelpunt is dat besturen vanwege de tijdsdruk (tekort aan vrijwilligers) in mindere mate toe komen aan bestuurlijke kwesties. Men is in sommige gevallen meer uitvoerend bezig, waardoor focus op de toekomst(visie) achterblijft.

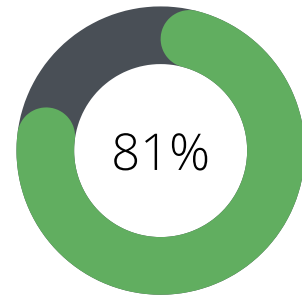

VITALITEIT EN TOEKOMSTAMBITIES

Hoe komt men tot een sterkere, effectievere organisatie?

Met name bij de verenigingen die problemen ervaren bij het organiseren van activiteiten is winst te behalen in de randvoorwaarden. Dit kan bijvoorbeeld bereikt worden door kundiger te worden in organisatieprocessen, zoals communicatie, transparantie en duidelijke takenpakketten. Hiernaast kan het nuttig zijn om meer aandacht te besteden aan diversiteit. Door andere doelgroepen en achtergronden te betrekken bij de organisatie kan mogelijk veel organisatiewerk uit handen worden genomen.

Verder is het voor veel verenigingsbesturen belangrijk om stil te staan bij de langere termijn. Hoe wordt of blijft men toekomstbestendig? Aandacht voor sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen helpt bij ontwikkelen van een sterkere visie op de toekomst en het kunnen inspelen op een veranderende maatschappij.

26 respondenten formuleerden speerpunten voor de komende 3 jaar.

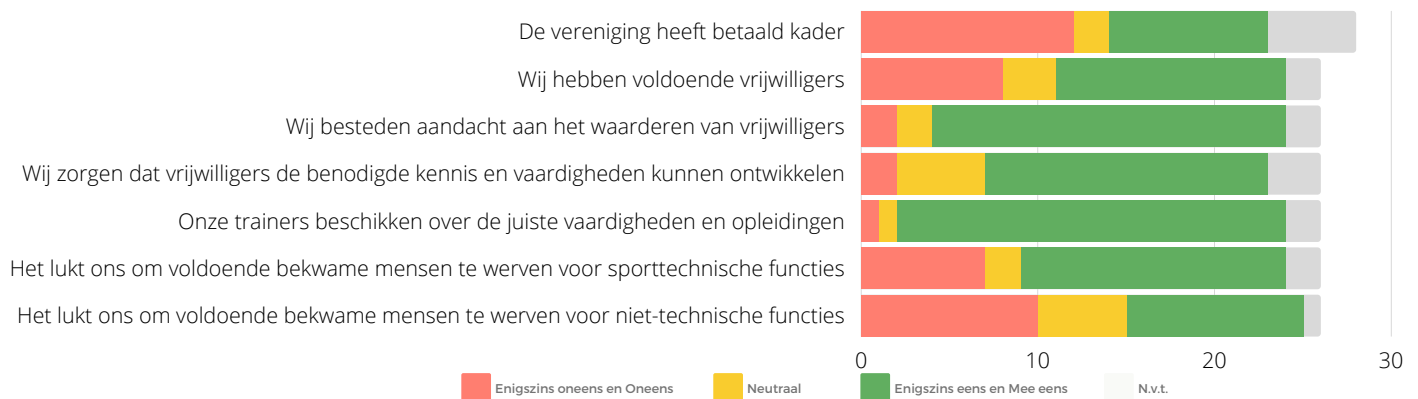

VRIJWILLIGERS

THEMA VRIJWILLIGERS

VITALITEIT

Figuur 8. Antwoorden op stellingen bij thema Vrijwilligers.

Bevindingen bij het thema Vrijwilligers

De meeste respondenten (20) besteden aandacht aan het waarderen van vrijwilligers. Verder geeft een groot deel (22) aan dat zowel technisch als niet-technisch kader beschikt over de juiste kennis, vaardigheden en/of opleidingen.

Een negatiever beeld ontstaat bij de stellingen over het vinden en binden van vrijwilligers. Een groot deel (8) van de respondenten geeft aan onvoldoende vrijwilligers te hebben om alle hoofdtaken uit te kunnen voeren. In een andere stelling is te zien dat dit dan met name gaat om het vinden van bekwame mensen voor niet-technische functies (bestuurs- en commissieleden) (10), maar ook om sporttechnische functies (7) (Figuur 8).

De achterliggende redenen voor dit knelpunt zijn vaak uiteenlopend. Bekende, maatschappelijke trends zoals individualisering, formalisering, gezinsverdunding, enzovoort een rol bij deze uitdagingen (6)(7).

Aan welke interne factoren dit ligt kan blijken uit hoe de vereniging scoort op andere vitaliteitsthema's, zoals organisatie of sportcultuur. In adviesgesprekken met verenigingsondersteuners wordt dit verder onderzocht.

Een mogelijke aanpak ligt bij het bewust maken van verenigingen en besturen over de motieven van (potentiele) vrijwilligers. Het onderzoek van Arends (2018) naar vrijwilligerswerk in Nederland laat mogelijke succesfactoren zien bij de werving en behoud van vrijwilligers.

Plezier, sociaal contact en graag iets voor een ander willen doen worden hierin benoemd als belangrijkste motieven voor het doen van vrijwilligerswerk (6)(8).

Hiernaast is 'nieuwe dingen leren' voor met name jongeren (15 t/m 25 jaar) een veelgenoemd motief. Met het oog op diversiteit van bestuur & organisatie liggen hier mogelijk kansen. Een praktische aanpak hiervoor zou bijvoorbeeld kunnen zijn om bij het werven van jongeren voor functies de juiste begeleiding en/of scholingsmogelijkheden aan te bieden (6).

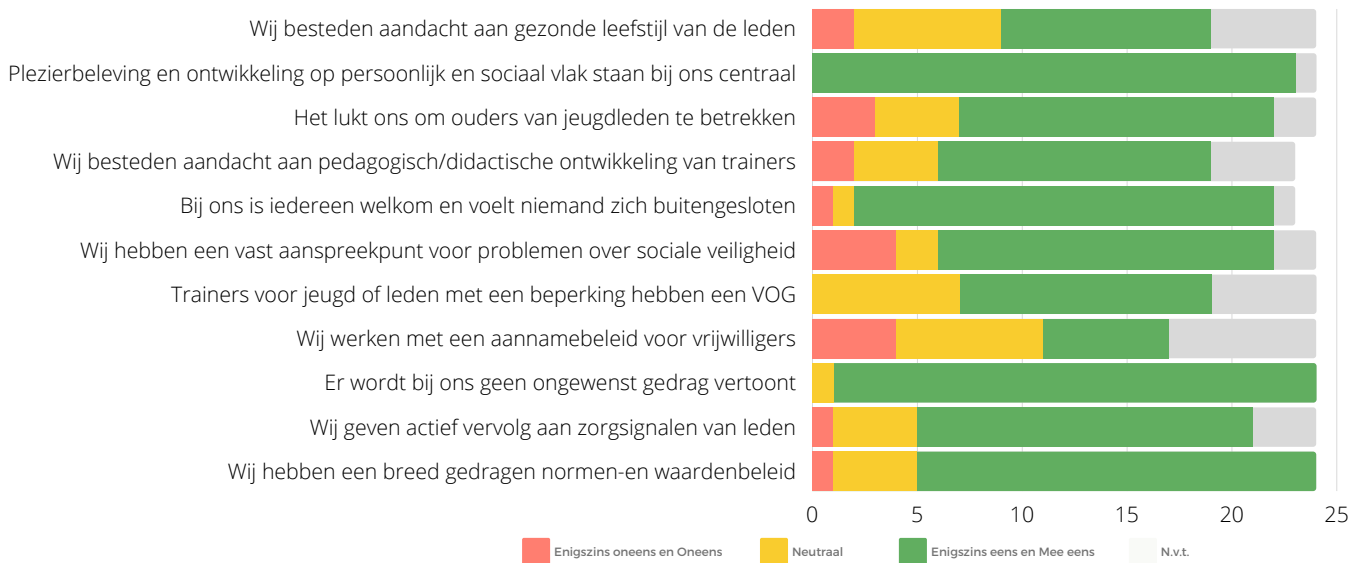
Tot slot kunnen verenigingen de overweging maken om meer functies en taken uit te besteden aan professioneel kader. Dit kan door directe taken in te vullen, maar ook door kennis en expertise in te kopen. Belangrijke afweging is hierbij dat er mogelijk een spanningsveld ontstaat tussen betaalde en vrijwillige krachten.

SPORT
CULTUUR

VITALITEIT

Figuur 9. Antwoorden op stellingen bij thema Positieve Sportcultuur.

Bevindingen bij het thema Positieve Sportcultuur

Alle respondenten geven aan dat plezierbeleving en persoonlijke- en sociale ontwikkeling centraal staat.

Ook valt op dat 23 respondenten aangeven dat er geen ongewenst gedrag wordt vertoont op de vereniging. Het merendeel geeft aan dat iedereen welkom is op de vereniging en dat niemand zich buitengesloten voelt (21). Belangrijk hierbij is dat het gaat om het perspectief van de respondent. De antwoorden op deze vragen zijn beantwoord door verenigingsbestuurders, terwijl de beleving van bijvoorbeeld bezoekers, leden en vrijwilligers hierin niet zijn meegenomen.

Minder hoog wordt gescoord op het hebben van een aannamebeleid voor vrijwilligers die werken met jeugd of leden met een beperking, en het hebben van een aanspreekpunt voor sociale veiligheid (m.a.w. vertrouwenscontactpersoon).

Welke maatschappelijke rol hebben verenigingen? Hebben ze ambities op dit vlak en zijn ze verbonden aan andere organisaties of projecten?

Bij deze vraag zijn de antwoorden uiteenlopend en schetsen tegelijk een beeld van wat men verstaat onder 'maatschappelijke betrokkenheid'.

Opvallend is bijvoorbeeld dat één respondent die sportaanbod voor senioren faciliteert aangeeft niet maatschappelijk betrokken te zijn. Mogelijk ervaart deze vereniging dit aanbod als vanzelfsprekend.

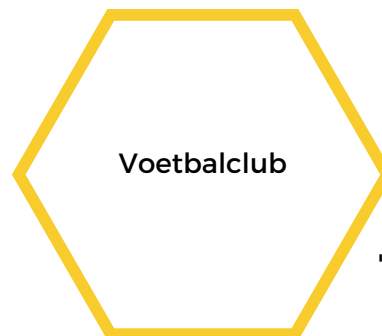
Een voetbalvereniging geeft aan hoog in te zetten op gebied van maatschappelijke betrokkenheid vanwege hun G-sporttak. Een andere voetbalvereniging ziet deze maatschappelijke waarde vooral terug in het uitvoeren van projecten rondom gezonde leefstijl (zoals de Rookvrije Sportclub) en duurzaamheid. Andere verenigingen benoemen met name de samenwerking met collega-verenigingen of met lokale scholen, de gemeente en Hoeksche Waard Actief.

VITALITEIT EN MAATSCHAPPELIJKE ROL

Hoe kunnen verenigingen inzetten op een positieve sportcultuur?

- Het hebben van een Vertrouwenscontactpersoon of een ander, vast aanspreekpunt bij problemen rondom sociale veiligheid.
- Het opstellen van een aannamebeleid en aanvragen van VOG's voor vrijwilligers die werken met jeugdleden of leden met een beperking. Mogelijk laten veel verenigingen dit achterwege omdat vrijwilligers schaars zijn.
- Meer aandacht besteden aan (pedagogisch-didactische) ontwikkeling van trainers. Bijvoorbeeld middels de '4 inzichten over trainerschap' of het opbouwen van een trainersbegeleiderscommissie.

Voetbalclub

"...WEL WERKEN
WE ALTIJD MEE
AAN
INITIATIEVEN
VAN SCHOLEN
EN GEMEENTE..."

Scouting
vereniging

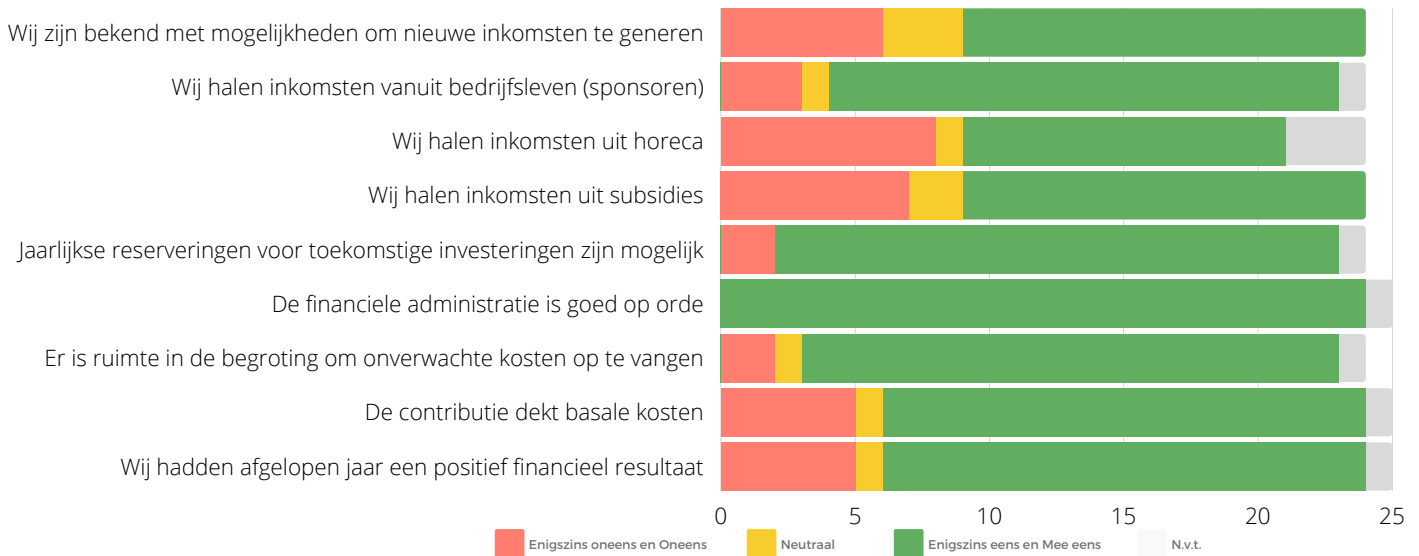
"...VAN OUDSHER EEN
MAATSCHAPPELIJK
BETROKKEN
ORGANISATIE MET
AANDACHT VOOR
NATUUR EN
ZWAKKEREN IN DE
SAMENLEVING."

FINANCIËN

VITALITEIT

Figuur 11. Antwoorden op stellingen bij thema Financiën.

Bevindingen bij het thema Financiën

Figuur 11 laat zien dat alle respondenten hun financiële administratie op orde hebben. Het merendeel (21) geeft aan jaarlijks geld opzij te kunnen zetten (reserveringen) voor toekomstige investeringen. Daarnaast hebben 20 respondenten ruimte in de begroting om onverwachte kosten op te vangen.

Dit beeld wordt bevestigd door gesprekken van de verenigingsondersteuners met verenigingen. Tijdens de coronacrisis werd in 2020 een telefonisch (behoefte)onderzoek uitgevoerd waarbij alle verenigingen werden benaderd. Hierin viel op dat veel verenigingen aangaven goede reserves te hebben. Hoewel er verliezen geleden werden, gaf men vaak aan geen grote bedreigingen te verwachten. Ook wist men via de penningmeester de weg te vinden naar steunregelingen. Figuur 11 laat dan ook zien dat alsnog 18 respondenten een positief financieel resultaat hadden in 2020.

Hoe kunnen verenigingen sterker worden op het thema Financiën?

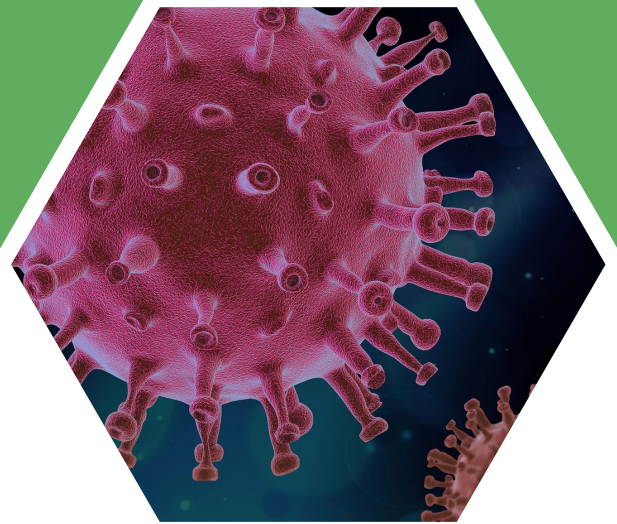
6 respondenten geven aan niet bekend te zijn met mogelijkheden om nieuwe inkomsten te genereren. 7 respondenten halen geen inkomsten uit landelijke, regionale of lokale subsidies. De meeste (5) van hen zijn verenigingen zonder eigen accommodatie of verenigingen die gebruik mogen maken van andermans accommodatie. Dit zijn waarschijnlijk verenigingen die geen structurele subsidie ontvangen.

In lijn met het bovenstaande verbeterpunt kan het waardevol zijn om meer kenbaar te maken welke andere inkomens en subsidiekansen er zijn, bijvoorbeeld stimuleringsbudgetten gericht op ledenwerving, het ontwikkelen van inclusief aanbod, enzovoort. Zo zijn er jaarlijks diverse stimuleringsregelingen en is er zelfs een sportsubsidiedatabase⁽⁹⁾. Hiernaast hebben verenigingen mogelijk meer hulp nodig bij het doorlopen van een aanvraagproces.

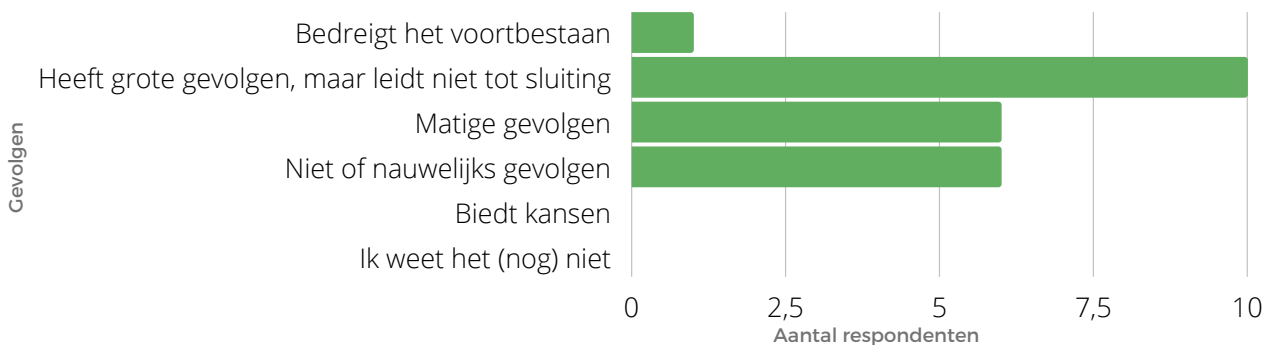

GEVOLGEN
CORONACRISIS

GEVOLGEN VAN DE CORONACRISIS VOOR SPORTVERENIGINGEN

TOEKOMSTVERWACHTINGEN EN VERENIGINGEN AAN HET WOORD

Figuur 12. Verwachte gevolgen van de coronacrisis

Wat zijn de gevolgen en verwachtingen van de coronacrisis?

In de Clubscan 2021 is een actueel onderdeel meegenomen over de gevolgen van de coronacrisis. In mei 2020 werd al een onderzoek hiernaar uitgevoerd door de gemeente Hoeksche Waard, maar vanwege de langere duur van de crisis is gekozen om dit nogmaals te peilen.

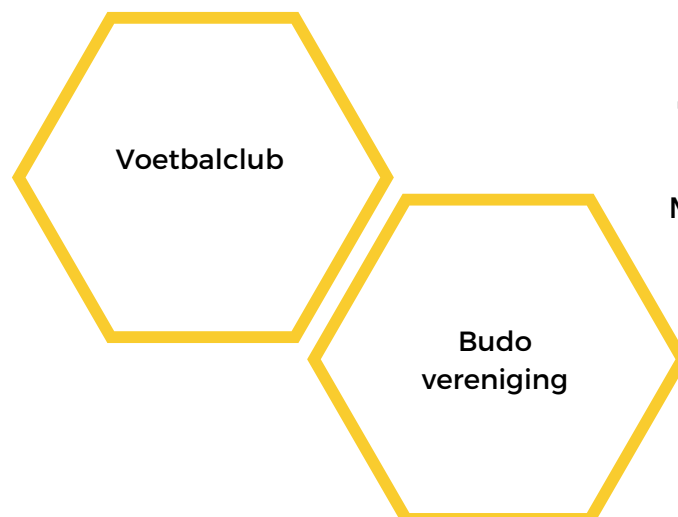
Slechts één respondent geeft aan dat de crisis het voortbestaan van de organisatie bedreigt. Verder geeft het grootste deel van de respondenten (10) aan dat de crisis grote gevolgen heeft, maar niet tot een definitieve sluiting zal leiden. Daarna ervaren 6 respondenten matige gevolgen en 6 respondenten nauwelijks gevolgen (Figuur 12).

Waarom verwacht men dit?

De respondent die bedreiging van de crisis ervaart geeft met name het type sport aan als oorzaak. Deze respondent heeft een judoschool en voorspelt dat er veel angst is ontstaan om aan contactsport deel te nemen en hier in de toekomst dus gevolgen van te ervaren.

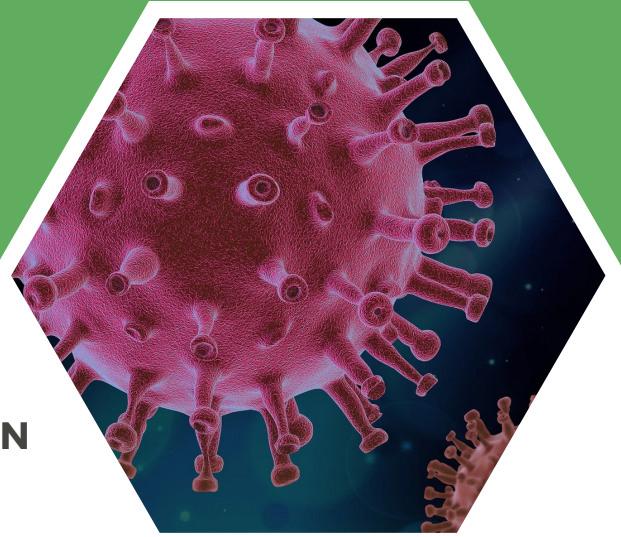
Respondenten die grote gevolgen, maar geen definitieve sluiting verwachten geven vooral vooral aan dat het uitblijven van activiteiten uitdagingen geeft (met het gemis van competitie). Tegelijk geven zij aan dat de ledenbetrokkenheid hoog is en er weinig opzeggingen zijn geweest. Ook zijn er verenigingen die aangeven dat hun sport (bijvoorbeeld fietsen en karting) juist populairder is geworden en zij daarom beperkte gevolgen ervaren.

"DAARNAAST HEBBEN EEN GROOT DEEL VAN ONZE LEDEN EN SPONSOREN AFGELOPEN ZOMER AANGEGEVEN SOLIDAIR TE ZIJN MET DE VERENIGING."

"PANDEMIE IS NOG NIET VOORBIJ. MENSEN GAAN MINDER SNEL VOOR CONTACTSPORTEN KIEZEN."

GEVOLGEN CORONACRISIS

FINANCIËLE GEVOLGEN EN OORZAKEN

Financiële gevolgen van de coronacrisis

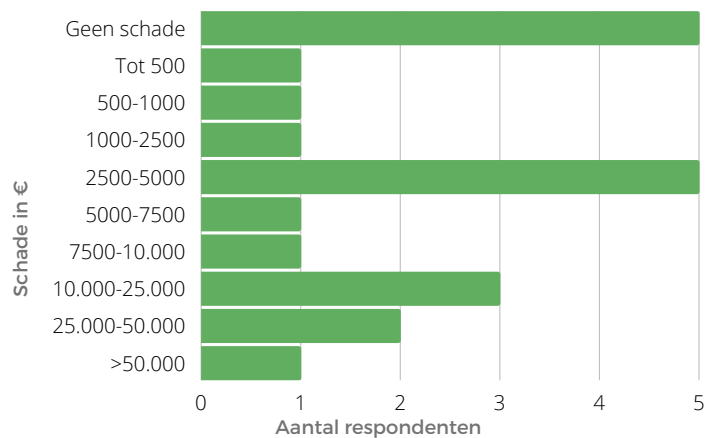
Figuur 13 geeft weer welke financiële schade de respondenten hebben geleden tijdens de crisis.

5 respondenten hebben geen schade geleden. 3 respondenten hebben verliezen van €500 tot €2500, 5 tussen de €2500 en €5000 en 2 tussen de €5000 en €7500. Verder geven er 5 aan tussen de €10.000 en €50.000 aan schade te hebben.

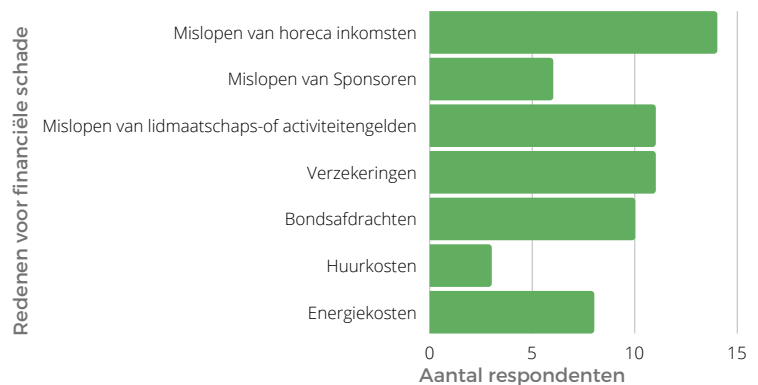
Eén respondent heeft zelfs meer dan €50.000 verlies. Als toelichting hierop vermeldt deze: "De 50.000 euro zit in de netto kantine opbrengsten; per saldo wel bijna volledig gecompenseerd door lagere huurlasten, bondsafdrachten en vooral overheidssubsidies"

Waarop wordt deze schade geleden?

De redenen voor dit verlies zijn uiteenlopend (Figuur 14). Het grootste deel (14) geeft aan dat dit komt door het mislopen van horeca inkomsten. Ook uit gesprekken met de verenigingsondersteuners viel op dat veel verenigingen met een eigen horeca inkomsten misliepen, met name doordat grote toernooien en competities niet door konden gaan. Mislopen van sponsors kwam bij 6 respondenten voor, en mislopen van lidmaatschaps-of activiteitengelden bij 11. Verder hadden 11 verlies aan doorlopende verzekeringen, 10 aan doorlopende bondsafdrachten, 3 vanwege de huurkosten en 8 vanwege de energiekosten.

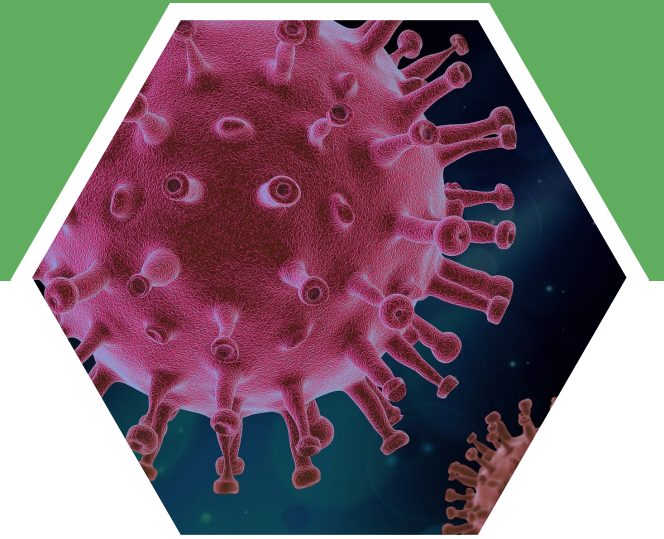

Figuur 13. Hoogte geleden schade in euro's

Figuur 14. Redenen voor financiële schade

GEVOLGEN CORONACRISIS

VERENIGINGEN AAN HET WOORD

Financiële gevolgen van de coronacrisis

Van de respondenten die deze module hebben ingevuld geven er 20 aan bekend te zijn met alle steunregelingen (waarvan 4 vermelden dat dit niet van toepassing is. Slechts 4 van hen geeft aan niet zeker te weten of de regelingen voor de vereniging gelden en heeft behoefte aan hulp bij het aanvragen van steunregelingen.

Voetbalvereniging

"DE TOTALE FINANCIËLE SCHADE ZAL ACHTERAF PAS DUIDELIJK ZIJN. WEL WORDT DEZE DEELS GEDEKT DOOR STEUNPAKKETTEN VANUIT DE OVERHEID"

Volleybal
vereniging

"MISLOPEN VAN NIEUWE LEDEN EN AFMELDINGEN VAN HUIDIGE LEDEN"

Scouting
Vereniging

'Sommige leden haken af bij online opkomsten'

DISCUSSIE EN VERBETERSUGGESTIES

Validiteit en betrouwbaarheid

Deze Clubscan is gebaseerd op literatuur en bestaande vragenlijsten, waardoor de interne validiteit is verbeterd. In aanvulling hierop is door meerdere partijen feedback aangeleverd op de vragenlijst.

Voor dit onderzoek zijn een aantal aspecten van 'Vitaliteit' meegenomen. Aangezien de definitie van 'een vitale vereniging' soms verschilt en veranderlijk is, moet dit bij jaarlijks terugkerende onderzoeken worden heroverwogen.

Bij het invullen van de vragenlijst kon dit anoniem, maar moest men wel de naam van de vereniging achterlaten. Mogelijke bedreiging voor de betrouwbaarheid zou kunnen zijn het geven van gunstige antwoorden. Bij vragen over financiële ondersteuning of het op orde hebben van bepaalde zaken zou hier sprake van kunnen zijn. Persoonlijke gesprekken met respondenten geven daar verder antwoord op.

Wat levert dit beeld op?

De resultaten op dit onderzoek zijn een waardevolle aanvulling op de bevindingen die Hoeksche Waard Actief in het werkveld doet. Door dit jaarlijks te herhalen wordt de ontwikkeling van verenigingen zichtbaarder.

Een diverse groep verenigingen heeft de Clubscan ingevuld en daarmee is een breed beeld verkregen. Deze diversiteit brengt tegelijk uitdagingen mee bij het generaliseren van de bevindingen. Omdat de respondenten veel van elkaar verschillen (heterogene groep) is terughoudendheid aangeraden bij het doen van onderlinge vergelijkingen.

Suggesties voor toekomstige onderzoeken.

Deze 2021-editie van de HW Clubscan was de eerste in haar soort. Elk jaar wordt dit onderzoek opnieuw uitgevoerd. Tijdens het ontwikkelen, uitvoeren en analyseren van deze versie zijn nieuwe leerpunten opgedaan voor de toekomst.

- Uit analyse van SurveyMonkey bleek dat het invullen van de vragenlijst langer duurde dan aanvankelijk gedacht. De gemiddelde invulduur was 17 minuten, wat zou kunnen afschrikken. Mogelijk zit hierin een verbeterpunt voor een volgende versie.
- Bij sommige vragen en antwoorden bleek niet duidelijk te achterhalen waarom respondenten voor een bepaald antwoord hadden gekozen. Bijvoorbeeld bij vragen waar vaak "niet van toepassing" werd ingevuld. Een toekomstige Clubscan zou mogelijk meer open vragen moeten bevatten.
- De vragenlijst stond 3 maanden uit om voor meer respons te zorgen. Dit zorgt ervoor dat sommige resultaten, met name die over de coronacrisis, niet meer actueel waren.
- Het respons percentage lag op ongeveer 25%. Dit bereik is niet slecht, maar mag in toekomstige onderzoeken hoger liggen. Met name het persoonlijk benaderen van verenigingsbestuurders heeft geholpen extra respons te genereren. Mogelijk moet in de toekomst hier eerder op ingezet worden t.o.v. online marketing.
- Deze HW Clubscan neemt enkel het perspectief van de verenigingsbestuurder mee. Interessant voor de toekomst zou zijn om een onderzoek onder de leden van clubs te houden. Dit levert wellicht een completer beeld op. Nadeel hierbij is wel dat dit afhankelijk is van besturen die de vragenlijst verspreiden en de tijdsinzet verhoogd.
- Kwaliteit verhogen door zogeheten triangulatie van data toe te passen. In deze Clubscan zijn af en toe de bevindingen van de verenigingsondersteuners meegenomen. In volgende edities zou dit structureler kunnen door bijvoorbeeld, naast het uitzetten van een vragenlijst, ook nog een aantal diepte-interviews te houden.

PARTNERS

BEDANKT!

Waardevolle samenwerkingen

Deze HW Clubscan 2021 is tot stand gekomen vanuit een samenwerking van meerdere partijen.

Hoeksche Waard Actief is als uitvoerende partij verantwoordelijk voor het ontwerpen van het onderzoek, verzamelen van respons en de analyse & verslaglegging.

Gemeente Hoeksche Waard en Sportraad Hoeksche Waard hebben waardevolle feedback geleverd in het opbouwproces van dit onderzoek.

NAWOORD

Hoeksche Waard Actief bedankt alle verenigingen die aan deze Clubscan 2021 hebben deelgenomen.

Ook dank aan Gemeente Hoeksche Waard en Sportraad Hoeksche Waard voor het leveren van opbouwende feedback bij het ontwerpen van deze eerste, Hoeksche Waardse Clubscan.

Hoe nu verder?

Met de resultaten van dit onderzoek zijn de verenigingsondersteuners aan de slag gegaan met het benaderen van de respondenten. Op basis hiervan worden adviesgesprekken gevoerd waarin de vragen of knelpunten van de vereniging verder worden onderzocht en samen aangepakt. Hiernaast wordt de rapportage verstuurd naar Gemeente Hoeksche Waard en Sportraad Hoeksche Waard om als extra input te dienen bij de vorming van beleid. Verder wordt de rapportage ter kennisdeling verspreid naar alle partners, waaronder verenigingen.

Tot slot

Een veelgenoemde succesfactor binnen het vak van verenigingsadvies is het achterhalen van de zogeheten "vraag achter de vraag". Om een organisatie effectief te kunnen ondersteunen of te begeleiden bij een verandertraject is van belang om vooraf de juiste vragen te stellen. Samen op onderzoek uit, aannames doorbreken en verschillende perspectieven belichten zijn onmisbaar bij het vinden van oplossingen [\(9\)](#)[\(10\)](#).

Hoewel de bevindingen in dit onderzoek een waardevolle aanvulling zijn, blijven we doorlopend inzetten op persoonlijk contact en verbinding. Door gesprekken met bestuurders, trainers, ouders, enzovoort komt de "onmeetbare essentie" naar boven.

Dus, aan alle verenigingen; kom met ons in contact. Samen werken we aan jullie vitale club!

HW
CLUBSCAN
2021

Koenen
(2017)

'Meten is weten,
maar meten doet de
onmeetbare essentie
vergeten'⁽¹¹⁾

Vragen en/of ondersteuning

Heb je vragen over deze Clubscan en/of verenigingsondersteuning of -advies nodig?

Neem dan contact op met Robin Tiberius via robin@hoekschewaardactief.nl of met Bart ten Ouden via bart@hoekschewaardactief.nl

Voor algemene vragen voor Hoeksche Waard Actief en/of over andere thema's, neem dan contact op met Charissa Bosschert via info@hoekschewaardactief.nl

BRONNENLIJST

1. Lucassen J & van Kalmthout J. Vitale clubs voor sport en samenleving. Mulier instituut 2015. Beschikbaar via: <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=6195&m=1457343927&action=file.download>.
2. Badminton Nederland. Verenigingsmonitor 2017. Badminton nederland 2017. Beschikbaar via: https://www.badminton.nl/uploads/documents/onderzoeksresultaten_verenigingsmonitor-2017_webversie.pdf
3. Van Kalmthout J, Hoeijmakers R, Gutter K, Slot-Heijs J. Verenigingsmonitor jaarbericht 2019. Mulier instituut 2019. Beschikbaar via: <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=10048&m=1593500600&action=file.download>
4. Rotterdam Sportsupport. Vitale verenigingen 2017. Rotterdam Sportsupport. Beschikbaar via: <https://docplayer.nl/106946962-Excerpt-gemeenteraad-rotterdam-vitale-verenigingen-2017.html>
5. Visser K, Duijf M, van den Dool R. Motieven en belemmeringen om te sporten en bewegen naar levensfase. Mulier Instituut 2019. Beschikbaar via: <https://www.allesoversport.nl/thema/beweegstimulering/motieven-en-belemmeringen-om-te-sporten-en-bewegen-naar-levensfase/>
6. Arends J, Schmeets H. Vrijwilligerswerk: activiteiten, duur en motieven. CBS 2018. Beschikbaar via: <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2018/29/vrijwilligerswerk-activiteiten-duur-en-motieven>
7. Van Kouwen R. Hoe staat de Nederlandse sportvereniging ervoor? Mulier instituut 2019. Beschikbaar via: <https://www.sportenstrategie.nl/sportonderzoek/hoe-staat-de-nederlandse-sportvereniging-ervoor/>
8. Lucassen J, van der Roest JW. Brancherapport sportverenigingen in Nederland. Mulier instituut 2018. Beschikbaar via: <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=9339&m=1548345307&action=file.download>
9. Kenniscentrum sport & bewegen. Sportsubsidie database. Kenniscentrum sport & bewegen. Beschikbaar via: <https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/producten/sportsubsidie-database/>
10. Klijn D, Veenhoven E, van den Burg R. Verenigingen veranderen. Rotterdam: Trichis publishing; 2015.
11. Rubingh B. Back2Basics de kracht van verenigen. Arko sports media; 2021

HW
CLUBSCAN
2021